

primer predicatiu. — ² En part allà reduït a *primèr*: «*primer s'hi mete un poco de agua*» («se sacan) *primer*: cantos, empedājos ---», a Bielsa, si bé també: «la lana *priméro* se lava, dispués se escarmina ---» (1965). — ³ I que s'havia estès a parlar castellans, sobretot de la part oriental, fins a Aragó, almenys en el parlar dels moriscos del S. xv-xvi: «al punto que --- vió José --- su hermosura --- volvió su cara a otra parte, por no mirarla, habiendo miedo de tornar al caso como de *primero*» en la *Leyenda de José*, pp. 88ss. (MzPi., *RArchBMus.* 1902, 310); veg.-ne també testimonis de *Calila i de Pz.* de Hita en *DECH*, PRIMO, n. 3. — ⁴ D'on allò del «mosarabisme viscós» (no rellisquíssim!). Ai! «con la Iglesia hemos topado, Sancho». D'intrigues i disputes internes clericals o monacals ve també segurament la resistència a admetre les evidents etimologies toponòmiques de *Santanyi* SANTA AGNÉS (acus. AGNÉN o baix-grec AGNĒ), entestat-se en el «prefabricat» *SANCTUS *AGNINUS*; o *Santa-ponça* *SANCTUS PONTIUS*, *Santa Galdana* etc. Reconequem que el món balear no és únic en això: sempre he cregut que la resistència a admetre la segura etimologia mossàrab de *Vallclara*, popularment *Beclara* o *Begllara* (i ja *Viçlera* o *Vinçlera* en el S. xv; *Ibn Beklarîš* 'fill del Biclarsè', refugiat a Saragossa en el S. xii; Joan de *Biclara* pare de l'església visigòtica catalana), ve de la contrarietat que portava (i portaria) als interessos pobletans. — ⁵ No n'hi ha notícies en el PVal. si no és que un hapax del *Spill* de JRoig resultés d'una catalanització d'un mossàrab val., on anomena la Mare de Déu «Mare comuna / e *primicera* / e alcaidessa / de paraís» (v. 10245). És sabut que Josep Carner inventà un *primicer* 'primerenc' del qual li retreu dues cites *AlcM*, mot que el seu mestre i amic Fabra li féu retirar de la circulació: no té més fonament que un malentès individual del terme eclesiàstic llatí de Mallorca. *AlcM* hi afegeix un *primicer* en un doc. eclesiàstic de «1564» [?], publicat en... el «Correo Catalán», ⁴⁰ 1924 (!), i no localitzat. Llavors hi col·laborava PBar-nils, tan descurat sempre com a filòleg; *primicerio* tingué algun ús en qualitat de cultisme en cast., Nebr.; i Simonet en dóna una variant *primiclerio*, alterada per etim. pop. — ⁶ Potser és més que curiosa la coincidència formativa amb el basc *uda-berri* (guip.), *uda-barri* (bisc.), nom de la primavera, compost de *uda* 'estiu' i *berri/barri* 'nou'.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:

prim son, *anar a la prima*, *causa prima*, *vi prim*, *aigües primes*, *arena prima*, *prima barba*, *cuïro prim*, *prim hereter*, *herba prima*, *obra prima*, *primes teles*, *vestedures primes*, *estores primes*, *lli prim*, *filadís prim*, *prim llavor*, *prims* 'mena de farina', *pa de prims*, *fal-ses primes*, *lo prim de la cama*, *prim m.* 'envà, part d'una xarxa', *uns prims* 'uns baixos', *prim adv.*, *primament*, *prima f.*, *primets*, *primetes*, *primet*, *primada*, *primadora*, *dir la prima*, *la prima* 'instrument musical', *primad adj.*, *primall*, *primala*, *cabra primala*, *primar*,

emprimar, *emprimada*, *emprimadora*, *exprimat*, *prima-ter*, *fuster primoter*, *primotell*, *primerell*, *primotejar*, *primorós*, *primerós*, *primerament*, *primor*, *la primor és que*, *quina primor...!*, *primorejar*, *primorat*, *primorro-tet*, *aprimorar*, *aprimorat*, *primer*, *primerament*, *pru-mer*, *prumerament*, *primer adv.*, *de primer*, *en primer*, *emprimer*, *d'en-primer*, *la primer séquia*, *la segon sé-quia* etc., *primerassa*, *primerejar*, *primerenc*, *primeren-quet*, *primereta*, *primeria*, *a la primeria*, *a les prime-ries*, **primeris*, *primelis*, *primari*, *primat*, *primacia*, *primacial*, *primaina*, *primall*, *primalla*, *primetó*, *primejar*, *reprim*, *primina*, *primària*, *primedat*, *primesa*, *primi-tat*, *primitiu*, *primitiuitat*, *primitiivisme*, *primula*, *primulaci*, *primulal*, *primulina*, *prior*, *priora*, *prioressa*, *prioria*, *prioral*, *priorat*, *prioritat*, *sub-prior*, *sots-prior*, *priorologi*, *pristin*, *prístina*, *prísti*, *prístina*, *primatxer*, *primatxol*, *primitxol*, *primatxó*, *esprimatxat*, *esprimatxadet*, *esprimatxament*, *esprimatxat*, *primícia*, *primia*, *premicia*, *promícia*, *promia*, *promeya*, *promeya*, *primeia*, *primicial*, *primiciat*, *promela*, *aprimar*, *aprimar-se*, *aprimament*, *aprimació*, *aprimada*, *aprimadis*, *apri-mador*, *aprimadura*, *emprimar-se*, *emprimada*, *emprimadora*, *emprimat*, *primavera*, *primavera de l'hivern*, *primaveral*, *primaverenc*, *primaverejar*, *primogènit*, *primogenitura*, *primigeni*, *primigràvida*, *primipara*, *primordial*, *primordialitat*, *príncep*, *princesa*, *príncepsa*, *princesa*, *primcesa*, *príncepsc*, *príncipat*, *príncipal*, *príncipalment*, *príncipalitat*, *príncipi*, *príncipiar*, *príncipiant*, *príncipiador*, *príncipiatiuament*, *príncernut*, *filar prim*, *primfilat*, *primfilar*, *primfilament*, *primfil adj.*, *primfilador*, *mirar prim*, *primmirat*, *primparat*, *parar prim*, *primparat*, *aprimparat*, *primposar*, *prim-sanat*, *primsenyar*, *primsiula*, *primtallar*, *primervinent*, *proto-*, *prot-*, *protocol*, *protocoll*, *patracols*, *potricol*, *protó*, *protandre*, *protococàcies*, *protonema*, *protero-*, *protist*, *proteic*, *proteïna*, *proteid*, *protargol*, *proteu*, *proteisme*, *proteïforme*, *Santanyi* [n. 4], *Santa-ponça*, *Santa Galdana*, *Vallclara* [n. 4], *Begllara*, *Vi(n)clera*, *Ibn Beklarîš*, *Biclara*, *primicer* [n. 5].

Prima 'guany', V. *premi* *Primacia*, *primacial*, *primada*, *primadora*, *primaina*, *primad*, *-ala*, *primall*, *-alla*, *primament*, V. *prim* *Primar*, V. *prim* i *prima* (PREMI) *Primar*, *primari*, *primària*, *primat*, *primater*, ⁴⁵ *primatxer*, *primatxeria*, *primatxó*, *primatxol*, *primave-ra*, *primaveral*, *primaverejar*, *primaverenc*, *príncernut*, *primedat*, *primeia*, *primejar*, *primelis*, V. *prim* *Priment*, V. *pigment* (PINTAR) *Primer*, *primerassa*, *primerejar*, *primerell*, *primerenc*, *primereta*, *primeria*, *primervinent*, *primesa*, *primfíl*, *-filament*, *primfíl-lar*, *-at*, *primia*, *primicer*, *primícia*, *primicial*, *primiciat*, *primigeni*, *primigràvida*, *primina*, *primipara*, V. *prim* *Primista*, V. *prima* (PREMI) *Primitat*, *primitiu*, *primitivisme*, *-tívitat*, *primitxol*, *primmirat*, V. *prim* *Primo-gènit*, *primogenitura*, V. *engendrar* i *prim* *Primo-la*, error per *paramola* (*paramitjal*, MIG) *Primor*, *primorat*, V. *prim* *Primordial*, *-alitat*, V. *exordi* i *prim* *Primorós*, *primorrolet*, *primot*, *primotejar*, *primotell*, *primoter*, *primparar*, *-arat*, *primpassar*, *primpo-sat*, *primsanat*, *primseyyar*, *primsiula*, *primtalla*, *pri-*